

4. Bil je jeden grof pak mu je žena grofica imela jednoga sina, a gda se je rodil došle su mu *Sujenice* sudit. Prva je rekla da naj bude soldački oficir; druga je rekla da naj bude tako kak mu je otec; a tretja je rekla da ga bu vuk pojel. A to je 'se čul jeden bogec kak su one sudile, pa je 'se povedal grofu. Onda gda je sin narasel dali su ga vu školu i 'se su ga izvučili. Onda pak, gda ne je imel škole, prosil je oca da bi se rad išel vozit vu kočiji po šumi. To pak mu je otec dopustil, i odpeljal se je vu šumu gda su rasle vu šumi lepe dišeče rože, a on se je sam vozil s kučišom pak je rekel kučišu da mu naj dá jednu rožu. On mu je dal vu kočiju pak ju je nazad zaprl i obrnuli su se nazad dimo. Gda su došli dimo, otec i mati mu dojdu kočiji da ga budu vun zeli iz kočije. Oni odpru kočiju a vuk vun skoči, a to je bila ona roža koja mu je vu šumi dišala; i tak se je izpunilo kaj su mu sudile *Sujenice*.

M. Kračmanov.

Podučno in svarilno.

Tistim nekaj, ki radi v lotrijo stavijo.

Nekega dne — tako pripoveduje sloveč pisatelj — stojim s svojim prijatlom na cesti, ko me neki ptuj berač za milovšina ogovori. Čuden človek je bil to. Lica blede in upadene, oči zatemnele, lasje sivi. Al pri vsem tem ni bil mož še star, tudi je bil dost častitljivega obličja; oprava mu je bila zlo siromaška, vendar pa snažna. Dam mu dar, ne ravno majhen, in govorim, ne pečaje se dalje za-nj, s prijatlom naprej. Ko se čez ene trenutke od njega poslovim, vidim berača iz bližnje štacune stopiti, lotrijski listič v rokah deržaje.

Serdito mu stopim nasproti. — „Pokažite mi dar, ki sem ga vam ravno kar dal“, zarežim va-nj. —

„Dobri gospod — me zaverne berač — po pravici ste nejevoljni al slušajte me in gotovo boste imeli usmiljenje z menoj! Kar vam bom povedal, ni še dozdej nobena živa duša zvedila; vam pa bom odkril svoje serce“.

Te besede so mi dale kaj posebnega pričakovati, in akoravno se je vse terlo ljudi po cesti, se vendar nisem sramoval, z beračem iti in slušati njegovo dogodbo, ki mi jo je vès presunjen pripovedoval. —

„Če se sam sebe pogledam — začne pripovedovati — in vidim se tako starega in medlega, bi sam kmalo začel dvomiti, da ni davnej, kar so mi minili lepi dnevi vesele mladosti. Bil sem nekđaj izversten dijak (šolar), dobro odgojen in omikan, al reven in brez posebnih priporočkov za prihodne boljši dni. Pa kaj se peča mladina veliko za prihodnost, ker ima s pričujočnostjo preveč opraviti. Učil sem se pravosodja (pravice) in k svoji veliki nesreči soznanil se z lepim dekletom. Sklenil sem ž njo zaročiti se berž ko si prislužim svoj košček kruha. Ta misel delala me je srečnega. O zlata, lepa sanja mojih mladostnih let! — zarja njina, akoravno že v zatonu, še zdaj bliši iz daljave mojem očem. — Oče zale *Rezike* je bil mož, kakor jih je na cente, dobrovoljen, dokler čas ne pride, kaj dati; prijazen, dokler človek kake dobrote od njega ne zahteva; ljubil je svojo hčer, pa slepó jo po svoji volji vladal. Mož najno znanje ovoha. Vse to se mu je zdelo preotroško, prelahko razderljivo, da bi se bil jezil nad nama. Vzame nekega dne hčer pred se in ji na serce govori, da je pri meni drugzega ne čaka kakor življenje polno težav in nadlog; da po svojem stanu, premoženji in lepoti lahko kaj boljšega dobi itd. Nje nagnjenje do mene je imenoval prazno sanjarijo, — sploh, govoril je v njo tako, kakor bi bil vsak pameten človek govoril. —

Punčka je bila vsa prepadena in žalostna; pri prvi priliki mi naznani vse, kar ji je oče rekel. Jez ji obetam, berž ko bo mogoče, preskušnje doveršiti ter potruditi se po kakem zaslužku, — pride pa mi tudi na misel, naj v lotrijo

stavim! — Res storim, in zakaj bi ne bil? saj bi bile edino ravno po ti poti napred vse zapreke moje odstranjene. — Dobil sicer v lotriji nič nisem, al občutil sem v tistem upu toliko sladkost, kakor še nikdar v življenji. Le še in le še stavim. — Minulo je tako več časa, al nič nisim zadel. — Oče pošlje, ker vse njegove besede niso nič hasnile, *Reziko* na deželo; vedil je dobro, da ločitev bo rane njenega serca najhitreje zacelila. In ni se motil mož. Komaj je minilo pol leta, se *Rezika* že z nekim oskerbnikom omoži.

To me je presunilo do dna duše. Učiti se mi ni odsej več ljubilo; strastno se udam igri. Po vsi sili sem hotel po lotrii obogateti in z kupom zlata stopiti potem pred nezvesto *Reziko* ter ji tako sljo narediti po sreči, katero je lahkomišeljeno zaverгла. Živel sem tako dolgo časa, sam ne vem kak dolgo. Le toliko vem, da vse od tistih dob preživljene leta so se mi zdele sanja, in ko se iz nje probudim, sim spoznal, da sem to, kar sem — berač! Brez premoženja, brez prijatlov se potikam po svetu; spomin zgubljenе sreče me bode povsod kot ojster tern v serce. Edino upanje sem stavil le in le na lotrijo, — kdo bi mi tudi zavidil to srečo? Kruhek si odtergam od ust, — mraz zadovoljno terpim, da si le up kupim. In to se je zgodilo tudi danes za vaš obilni milodar. — Al mi hočete tedaj odpustiti? Morebiti je ravno vaš mili dar temelj moje sreče; morebiti mi prinese vaše usmiljenje srečo; morebiti ni deleč čas, da vam bom mogel hvaležnost svojo drugač skazati kakor s praznimi beraškimi besedami in obljubami“.

Pri poslednih tih besedah se berač vès spremeni. Njegovo sključeno truplo se je pokonci zravnalo, lica mu zalije rudačica, z oči ma zasije mladostnega ognja žarek. V tem povratku njegovih mladostnih moči zdel se mi je kakor razvalina, ki se, obsijana od rudeče večerne zarije, nadá z lepoto zdavnej razpadene blišave in veličastva. —

Berač je zdaj omolknil, pa bil je od nekega notranjega ognja kakor vès prevzet. Nisim vedil, kaj bi mu bil na vse to odgovoril, on pa nadaljuje zopet govor svoj ter reče: „Ako se več ne vidiva, pozabite to uro; — jez pa vas in vaše miloserčnosti pozabil ne bom, nikdar, tudi na zadnjo uro ne.“ Pohlevno se mi priklone in poslovi.

Čez osem dni grem zopet ravno memo tiste štacune. Veliko gnječo ljudstva že od deleč ogledam. Iz besed posameznih zvem, da je nekdo tu nagloma umerl. Kmalo se pridrenjam tudi jez do merliča, ki je na tléh ležal. Bil je tisti berač, ki mi je nedavno svojo osodo pripovedoval. Ležal je ravno pred pragom štacune, v kateri je unidan v lotrijo stavil. Ljudje so mu ravno vlekli neki listič iz roke, ktereга je v desnici kerčovito stisnjenega deržal. Začudenja krik zdaj vstane. Bil je lotrijski listič in na njemu so stale številke, ki so bile ravno vzdignjene. Zadel je bil siromak terno, al prvi prijazni nasmeh sreče je bil reveža tako omanil, da je strastnega veselja prevzet — na mestu umerl.

Poslovenil J. Levičnik.

Slovanski popotnik.

* Te dni nam je došel prvi list novega slovenskega časnika, ki se zove „Glasnik za literaturo in umetnost“ in ga vredeje in izdaja gosp. A. Janežič v Celovcu. Mnogo prav mikavno in podučno pisanih reči obsega, s kterimi se bo gotovo prikupil svojim bravcom in si privabil naročnikov obilo. Obsega pa list, v kterem nahajamo večidel imena čislanih krajnskih pisateljev, sledeče večje sestavke: *Bog*, pesem po Deržavinu poslovenil Fr. Levstik, — *Jela*, novela, spisal Vel. Mandelc, — *Morski duhovi*, pesem, spisal S. Jenko, — *Potovanje iz Litije do Čateža*, spisal Fr. Levstik, — *Pajki*, spisal J. Tušek, — *Čertice iz življenja Šnakšnepkoveškega*, spisal Fr. Erjavec; potem sledijo *Drobtinice*: *Ajdovo zerno*, ruski jemščik, Carjev katún, in h koncu nabirki iz literature in umetnosti. Sklepa

pa ta prvi list vošilo sl. vredništva, naj bi rodoljubi naši se naročili na „Glasnika“ in ga živo priporočali svojim znancom in prijatom. Tudi mi se zedinimo s tem vošilom in želimo „Glasniku“ obilno množico naročnikov, da se bo mogel krepko na nogah obdržati. Prvi list nam obeta vesel napredek. Kdor se ni še naročil, se more še naročiti, ker sl. vredništvo v 1. listu naznanja, da ima še iztisov odveč.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Ogerski dnarni listki po 10 kr. (papirnate desetice) veljajo samo še do poslednjega tega mesca; pozneje se bo vsakemu, in sicer le do 1. maja t. l. pri c. k. dnarstvenem ministerstvu oglasiti s posebno prošnjo, da privoli, te desetice zmenjati. Ko bo pa mesec april pretekel, ne bo dnarstveno ministerstvo nič več dovolilo zmenjanja.

— Grof Radecki je umerl v Milanu 5. t. m. zjutraj ob osmih za pljučnim prisadom. Umerl je eden največjih mož vsih časov, junak, kterege ime bo v zgodovinskih bukvah na veke živelo, in kterege bodo avstrianski narodi ponosno imenovali svojega junaka; s slavo venčani, blagodušni, veliki vojak Radecki je sklenil v 92. letu svojega življenja. Zlasti pa cesarska armada bo objokovala rajnega kot svojega največjega vodja, kot pravega očeta vojakov. Koj ko so presvitli Cesar to žalostno poročilo zvedli, so zaukazali s posebnim armadnim poveljem, da ima peti regiment huzarjev za vselej ime Radecki obdržati, da se njegovo junško ime za vselej ohrani armadi v spominu. Dalje so zapovedali, da se imajo v vsakem mestu, kjer je vojaška posadka, brati slovesne bile in da ima cela armada na suhem in na morji 14 dni nositi znamnja žalovanja. Na vse bandera in štandarte je ta čas černe flore navezati. Ob enem so presvitli cesar sinu rajnega, generalu Bogdanu Radecki-tu s pismom svoje pomilovanje skazali. Truplo rajnega maršala bodo odpeljali 14. t. m. iz Milana v Benedke, od todi po morji v Terst in iz Tersta po železnici skozi Ljubljano na Dunaj, od kodar pride truplo v Wetzdorf v doljni Avstrii, kjer bo po lastni volji umerlega pokopano. Tudi rusovski car je zapovedal svoji armadi, ktere maršal je tudi bil Radecki, skozi tri dni žalovati po njem. Presvitli cesar so veleli 3 nadvojvodom in mnogim generalom, se v Milan podati k pogrebu slavnega moža. Rajni maršal je bil z 38 raznimi redi poslavljen.

— „Militär-Ztg.“ piše: Ker se je v deželah ob meji Dalmacie na Turškem nepokojev bati, je bilo za ugodno spoznano, več vojakov v to kronovino poslati.

— Ces. akademija znanost je bibliotekarju ministerstva notranjih zadev, gosp. dr. Konstantinu Wurzbachu privolila, 300 fl. posebne podpore za vsak zvezek njegovega življenjopisnega slovnika, kterege ji izroči za natis gotovega.

— Udje znanstvenega odbora na c. k. fregati „Novara“ so z vojniki vred vsi zdravi in še ni nihče umerl. Samo v Rio de Janeiro so pustili tri bolne, pa so v dobrih rokah.

— „Oesterr. Corr.“ piše: Še preden so bile naredbe vsled Najvišjega patenta od 19. sept. 1857 zastran rabe nove deželne veljave dnarjev dane, so bili že, se vé da iz dobrega namena, na svitlo dani navodi in poduki, kako stare dnarje v nove prerajtovati. Da se vsem pomotam v okom pride, se naznanja, da vsi taki navodi in poduki izvirajo samo iz dozdevanja in jim ni kar nič istosti pripisovati.

— Nov način, cestnino in mostnino pobirati, je c. k. ministerstvu v pretres podan. Plačevati bo neki za vsako miljo $\frac{1}{2}$ kr. od konja in voznik bo zamogel naenkrat kar pri prvi miti (šrangji) plačati in za plačilo bo prejel toliko boletov, skozi kolikor mit bo šel in čakati mu ne bo nikjer treba.

— Slavno znani potnik v izhodni Indii in srednji Azii, gosp. Schlagintweit, je zdaj na Dunaji. Pokazal je tudi

nekoliko slovnika ciganskega jezika; od nekega cigana ga je zapisal.

— „Presse“ pretresa v nekem sestavku razmere med raznimi vladami in misli, da se bo vez prijaznosti med francozko in angleško skorej popolnoma razrahlala. „Presse“ piše: V zadevah Moldove in Valahije in suežkega vodovoda ste si bile angležka in francozka politika poslednje mesce preveč nasprotne. Francozka je hotla zedinjenje, angležka ne, francozka se poteguje za suežki vodovod (kanal), angležki je že sama misel tern v peti. Iz tega je lahko viditi, da ena do druge vlade bolj in bolj mlačna prihaja, in da, če se tudi vladi prijazno pogledujete, tū druženje svoje korenine bolj v volji vlad ima, kakor pa v sercih in enovoljnosti narodov. Poslednji čas se je pokazalo to merjenje med francozko in angleško vlado še bolj v napolitanskih zadevah. Angležka se pripravlja, napolitanski vladi zopet diplomatično roko podati, ktero ji je s francozko vred pretečeno leto odtegnila, in sicer sama, ne maraje za to, kaj je francozka še dalje namenila. Pa tudi to bi še ne bilo toliko važno, če bi francozki časnik „Spectateur“ ne oznanoval, da sta angležki poslanec in avstrianski minister Buol na Dunaji pogodbo podpisala, v kateri se vladi zavezete, si, če bi se ktere koli kak sovražnik lotil, vzajemno pomagati. To razodenje „Spectateu-ra“ je v Parizu nekako nevoljo zbudilo, in zapovedano mu je bilo, razglasiti, da je le izmišljeno, kar je zastran omenjene pogodbe pisal. Kmalo se bo pokazalo, kdo je imel prav, in angležki državni zbor bo menda to važno reč v pretres vzel, koj ko se zopet snide. Tudi angležki časnik „Times“ ne govori nič kaj pregorko o prijaznosti s Francozi, rekoč: Vstajo v Indii bomo sami zadušili in če gredó Francozi z nami nad Kitajce, še nihče ne more reči, da so z nami združeni.

— Iz spiska, ki ga je c. kr. poštno vodstvo razglasilo, se previdi, da izhaja to leto v našem cesarstvu političnih in štempeljnu podverženih časnikov: 58 nemških, 10 slovanskih, 19 italijanskih, 8 ogerskih, 2 rumunska, 1 grešk, skupej 97 političnih časnikov. Nepolitičnih izhaja 257, in sicer: 125 nemških, 22 slovanskih, 89 italijanskih, 20 ogerskih, 1 francozk; med slovanskimi je en rusovsk.

Iz Prage 6. jan. „Bohemia“ dobiva iz južno-zapadnih krajev česke dežele žalostne dopise zastran hudih bolezen po deželi. Cele vasi so bolnišnice in mnogo hiš je dostikrat v eni vasi, kjer več bolnikov leži, in ko eden ozdravi, se vleže drugi; malokdo odide bolezn. Zdravniki so noč in dan na nogah. Sreča, da bolezn. niso tako nevarne in tudi ljudi ne umerje veliko. Bolezn. ktere ljudi napadajo, so: gripa, unetje gerla, ošpice in šarlah.

Iz Milana 10. jan. Slovesni pogreb maršala Radeckita bo v prihodnji četrtek. Umaziljeno truplo bo položeno v prekrasno trugo. Več kot 30 tavžent vojakov in neštivilna množica ljudi ga bo spremila v stolno cerkev, kjer bodo bile peli.

Od črnogorske meje. „Agr. Ztg.“ piše: Vstaja v Ercegovini se ne vnema samo v vaséh in med kristjani, tudi v mesta in med Turke že sega. Namen imajo, se od Turcije odtergati. Da se kristjani vzdigujejo, ni čuda; Turkom gré pa to po glavi, da bodo po novi uredbi dežele ob vso svojo oblast. Zavoljo tega hočejo rajši biti podložniki črnogorskega kneza, kakor turškega cesarja.

Iz rusovskega Poljskega. Zlo se govori o tem, da ima rusovska vlada namen, čisto poljske regimente s poljskim poveljstvom na rusovskem Poljskem napraviti, kakor so bili do leta 1830, pa regimentje ne bodo na Poljskem stali temuč v Rusii.

Iz Italije. Sardinski poslanec v Napoli se pripravlja, to mesto zapustiti, kakor je brati, iz političnih vzrokov.

— Potresi na Napolitanskem še niso nehali. Tako se je 28. in 29. dec. zopet zemlja močno tresla v tistih krajih,